

ODŮVODNĚNÍ

návrhu novely vyhlášky č. 314/2013 Sb., o předkládání výkazů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí

OBECNÁ ČÁST

Předkládaný návrh vyhlášky nepodléhá hodnocení dopadů regulace (RIA) v souladu s postupem podle procesních pravidel „Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)“, schválených usnesením vlády č. 922 ze dne 14. prosince 2011, ve znění změny schválené usnesením vlády č. 26 ze dne 8. ledna 2014. Na základě zpracovaného Přehledu dopadů návrhu právního předpisu, který byl ČNB předložen Úřadu vlády v rámci podkladů pro vypracování Plánu přípravy vyhlášek na rok 2014, rozhodl ministr a předseda LRV dne 15. května 2014 (čj. 6482/2014-OKL) o neprovedení RIA.

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

Název

Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 314/2013 Sb., o předkládání výkazů České národní bance osobami, které náleží do sektoru finančních institucí.

Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo

Stávající vyhláška č. 314/2013 Sb. zajišťuje sběr statistických dat od různorodých skupin vykazujících osob ze sektoru finančních institucí, a to pro účely sestavování statistik v působnosti České národní banky (dále jen „ČNB“). Jednotlivé statistiky reagují na požadavky domácích uživatelů a rovněž zohledňují požadavky plynoucí ze závazků spojených s členstvím České republiky v EU. Návrh novely předmětné vyhlášky je v podstatě implementačním předpisem technického charakteru. Sběr dat od vybraných nebankovních finančních institucí slouží potřebám sestavování bilancí aktiv a pasiv definovaných skupin vykazujících osob ze sektoru finančních institucí. Jedná se o měnové finanční instituce, investiční fondy, účelové finanční společnosti pro sekuritizaci aktiv a ostatní finanční zprostředkovatele (včetně požadavků pro potřeby statistiky platební bilance a statistiky finančních účtů). Požadavky na uvedená statistická výkaznictví jsou formulovány Evropskou centrální bankou (dále jen „ECB“), a dále se pak jedná o plnění informačních povinností k dalším mezinárodním institucím (MMF, BIS, Eurostat).

Požadavky a metodika na statistické výkaznictví v uvedených oblastech statistik vycházejí zejména

- z článku 5 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky;
- z nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, v platném znění;
- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1071/2013 ze dne 24. září 2013 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepřacované znění) (ECB/2013/33);

- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1073/2013 ze dne 18. října 2013 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (přepřacované znění) (ECB/2013/38);
- z nařízení Evropské centrální banky (EU) č. 1075/2013 ze dne 18. října 2013 o statistice aktiv a pasiv účelových finančních společností zapojených do sekuritizačních transakcí (přepřacované znění) (ECB/2013/40);
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění;
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii.

Vedle přímo použitelných předpisů EU jsou pro jednotlivé oblasti statistik dále aplikovány metodické pokyny, které vydává ECB formou obecných zásad. Vlastní sběr dat a sestavování statistik provádějí členské státy samostatně, avšak takovým způsobem, aby z této činnosti byly zabezpečeny údaje potřebné pro statistiky EU v harmonizované struktuře a časovém rámci. Základ pravidel pro soubor statistik na úrovni EU představuje systém ESA 2010 – Evropský systém národních a regionálních účtů v EU.

V návaznosti na nové nařízení ECB č. 1409/2013 ze dne 28. listopadu 2013 o statistice platebního styku (ECB/2013/43) je nezbytné přistoupit k novelizaci předmětné vyhlášky. Navrhovaná právní úprava zohledňuje požadavky ECB na statistické výkaznictví, stanovené novým nařízením pro sestavování plně harmonizované statistiky platebního styku.

Na základě referenčního souboru zpravodajských jednotek stanoveného nařízením se vykazovací povinnost vztahuje na osoby oprávněné k poskytování platebních služeb nebo k vydávání elektronických peněz na území České republiky.

Dalšími předpokládanými respondenty jsou provozovatelé platebních systémů. Jediným systémem mezibankovního platebního styku v České republice, který zpracovává mezibankovní platby v českých korunách, je systém CERTIS spravovaný ČNB. Požadavky na sběr dat o tomto systému uvedené v novém nařízení budou zajištěny v rámci ČNB a nejsou tedy předmětem úpravy vyhlášky. Stejně tak statistika platebního styku za ČNB, která je taktéž osobou oprávněnou poskytovat platební služby, bude zajištěna uvnitř banky odpovědnými pracovníky.

Předkládaným návrhem vyhlášky se rozšiřuje okruh vykazujících osob o spořitelny a úvěrní družstva, platební instituce, instituce elektronických peněz a zahraniční platební instituce a zahraniční instituce elektronických peněz, které provozují činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky. Získávání potřebných údajů za banky a pobočky zahraničních bank bude samostatně upraveno ve vyhlášce č. 346/2013 Sb., která upravuje výkaznictví bankovních subjektů.

Cílem předkládaného návrhu vyhlášky je pro uvedený okruh vykazujících osob stanovit v rámci rozsahu zákonného zmocnění podle § 41 odst. 3 obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů ČNB.

Zabezpečování úkolů v oblasti shromažďování statistických údajů nezbytných k sestavování statistik a k plnění statistické zpravodajské povinnosti vůči ECB vyplývají pro ČNB z jejího členství v Evropském systému centrálních bank. V návaznosti na článek 5 statutu ESCB a

ECB a článek 4 odst. 3 Smlouvy o EU je nezbytné přijmout a provést veškerá opatření pro včasnou přípravu v oblasti statistiky.

Vzhledem k tomu, že požadovaná data nejsou v potřebném rozsahu a struktuře dostupná z jiných datových zdrojů a bez těchto dat nelze plně statistické požadavky zabezpečit, je navrhováno nadále realizovat jejich sběr na základě vyhlášky.

2. NÁVRH ŘEŠENÍ

Dotčené subjekty

Do stávajícího výkaznictví nebankovních finančních institucí je třeba promítnout aktualizované požadavky evropské legislativy v oblasti statistiky. Jedná se o standardní postup k zajištění aktualizovaného sběru dat, která jsou podkladem pro kompilaci harmonizovaných a mezinárodně srovnatelných statistik, jejichž sestavování pro ČNB vyplývá z členství v ESCB. Danou problematiku je nutno řešit novelou dosavadní vyhlášky, která v návaznosti na přímo použitelný předpis EU zajistí sestavování a předkládání statistických výkazů ČNB osobami oprávněnými k poskytování platebních služeb nebo k vydávání elektronických peněz na území České republiky.

Navrhovanou právní úpravou se rozšiřuje okruh vykazujících osob o spořitelni a úvěrní družstva, platební instituce, instituce elektronických peněz a zahraniční platební instituce a zahraniční instituce elektronických peněz, které provozují činnost na území České republiky prostřednictvím pobočky. Získávání potřebných údajů za banky a pobočky zahraničních bank bude samostatně upraveno ve vyhlášce č. 346/2013 Sb., která upravuje výkaznictví bankovních subjektů.

ECB umožňuje snížení zátěže u těch zpravodajských jednotek, které s ohledem na relativně malý objem transakcí nejsou statisticky významné. ČNB tak v souladu s nařízením ECB bude aplikovat výjimku na poskytovatele platebních služeb malého rozsahu a vydavatele elektronických peněz malého rozsahu. Dalšími osobami, na které se nebude vztahovat vykazovací povinnost podle této vyhlášky, jsou subjekty zařazené v sektoru S11 Nefinanční podniky. Jedná se o subjekty, jejichž rozsah působnosti za oblast platebního styku v České republice je ve srovnání s bankami, platebními institucemi a institucemi elektronických peněz zanedbatelný a náklady na sběr dat od těchto osob by vysoce převyšovaly přínosy pro sestavování statistiky platebního styku. Potřebné údaje za nefinanční podniky budou odhadovány na základě již dostupných dat z oblasti dohledu nad finančním trhem.

Implementace předkládaného návrhu nevyžaduje zásadní změny činnosti dotčených subjektů. Z hlediska dopadů do činnosti ČNB budou získávané údaje sloužit k plnění úkolů ČNB.

Předkládaný návrh nepředstavuje zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti. Respektování právní úpravy je zajištěno prostředky správního řízení.

Dopady na podnikatelský sektor

Při přípravě nového výkaznictví ECB se na úrovni EU vymezí rozsah požadovaných údajů. Vznesené požadavky jsou nejprve posuzovány na expertní úrovni a v rámci přípravy nařízení ECB jsou na straně vykazujících osob prováděna šetření k zjištění rozsahu potenciálních nákladů na zavedení úprav výkaznictví. Při dalším rozpracování požadavků je tak zohledněno

vyjádření dotčených subjektů. Požadavky jsou tedy v obecné rovině předem známé a dotčené subjekty se na jejich implementaci již připravují.

Výkaznictví o platebním styku bude mít roční periodicitu s termínem předložení do 20. února následujícího kalendářního roku. Předmětem výkaznictví jsou informace o klientských účtech, o zařízeních akceptujících platební karty a o platebních transakcích na nich uskutečněných, o vydaných kartách a o klientských transakcích podle druhu platební služby. Vykazování požadovaných údajů není pro vykazující osoby problematické vzhledem k tomu, že potřebná data již mají v současnosti dostupná ve svých interních systémech. Při projednávání nových požadavků nebyly ze strany vykazujících osob vzneseny žádné námitky.

Další specifické dopady

Předkládaná novela vyhlášky nemá dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, územní samosprávné celky, nebude mít sociální dopady, ani dopady na spotřebitele a na životní prostředí. Navrhovaná úprava nemá dopady na oblast rovnosti mužů a žen, na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem diskriminace nebo korupčního rizika, ani nemá dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů nebo k výkonu státní statistické služby.

Konzultace

Veškeré požadavky na sběr dat byly projednávány jak s dotčenými subjekty, tak s příslušnými profesními organizacemi, tj. Asociací pro devizový trh ČR, Českou leasingovou finanční asociací a Asociací družstevních záložen. Ze strany vykazujících osob nebyly k navrhované úpravě vzneseny žádné námitky.

Konzultace s ECB podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s ECB k návrhům právních předpisů není v tomto případě nutná, protože se jedná o adaptaci národní legislativy na přímo účinné nařízení za účelem zajištění plnění statistické zpravodajské povinnosti (přímá implementace statistických požadavků ECB souvisejících se zavedením nové statistiky platebního styku). V tomto ohledu ČNB vždy respektuje instrukce ECB a postupuje podle jejích pokynů.

Příslušná přímo účinná nařízení ECB ukládají zpravodajským jednotkám dodržovat minimální standardy pro splnění statistické vykazovací povinnosti vůči ECB. Tyto standardy jsou stanovovány národními centrálními bankami (NCB). Předkládaná vyhláška tedy zabezpečuje úpravu zejména formálně-technických parametrů předávání dat vykazujícími osobami ČNB, a to stanovením formy, lhůty a způsobu sestavování a předkládání výkazů. Jedná se tedy o prováděcí předpis technického charakteru. Ohledně dosavadní praxe týkající se konzultací návrhů statistických předpisů s ECB, ČNB vždy postupuje na základě instrukcí a pokynů z ECB, podle kterých ECB dává zásadně přednost neformální konzultaci na pracovní úrovni (DG Statistics), pokud to NCB shledá za nutné. V tomto smyslu ČNB již dříve obdržela pokyny sekretariátu ECB. Pro konzultace návrhů právních předpisů jsou rovněž respektovány instrukce Legal Services ECB ohledně procedurálních postupů „Categorisation of consultation cases and non-consultation cases in view of recent experiences“. V tomto případě návrhu vyhlášky se tedy jedná o případ, kdy „if an NCB adopts draft legislative provisions amounting to pure implementation of an ECB legal act, including ECB Decisions,

there is no obligation to formally consult the ECB even if a verification exercise has not been carried out“.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání a s právem Evropské unie

Předkládaná vyhláška je v souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 a § 43 písm. a) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 227/2013 Sb.

Návrh vyhlášky není v rozporu s právem Evropské unie.

Účinnost vyhlášky je předpokládána počátkem roku 2015.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K bodu 1, 2, 3, 4 a 7

Aktualizují se referenční odkazy na předpisy EU. Z důvodu přehlednosti se uvádí nové znění poznámek pod čarou č. 1, 3, 4 a 5 a aktualizuje se výčet předpisů v poznámce pod čarou č. 8.

K bodu 5

Pro účely statistiky platebního styku se do okruhu vykazujících osob nově zahrnují družstevní záložny, platební instituce a instituce elektronických peněz, a to včetně zahraniční platební instituce a zahraniční instituce elektronických peněz, které provozují činnost na území ČR prostřednictvím pobočky.

Režimu vyhlášky pro výkaznictví nebankovních subjektů ze sektoru finančních institucí tak budou nově podléhat osoby oprávněné poskytovat platební služby nebo vydávat elektronické peníze, a to pouze výkazem pro potřeby statistiky platebního styku.

K bodu 6 a 8

Stanoví statistické výkazy, které jednou ročně sestavují družstevní záložny, platební instituce a instituce elektronických peněz, a termín pro jejich předkládání ČNB. Vymezení obsahové náplně výkazů je uvedeno v příloze č. 7 vyhlášky. V podstatě se jedná o jeden nový výkaz/datový soubor o platebním styku, který se liší pouze akronymem a bude se sdílet napříč funkčními oblastmi v metasystému.

Výkaznictví pokrývá požadavky podle pravidel stanovených ECB na sestavování plně harmonizované statistiky platebního styku.

K Čl. II

Účinnost vyhlášky je stanovena dnem 1. ledna 2015. Veškeré informace a podklady nezbytné pro sestavování nových výkazů již mají vykazující osoby k dispozici, tzn. v dostatečném předstihu před účinností vyhlášky.